

Västanbladet

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årg 19

2002

Nr 1

RÄTTVISA SVENSK BRÖPERSKAP

POLIS-TIDNING

Nr 13.

1 Juli 1907.

PRENUMERATIONSPRIS:
1/2 år..... 2,50 | 1/4 år..... 1,40
1/4 år..... 1,00 | 1/2 år..... 0,75
Lösenummer 12 öre.

REDAKTIONSBYRÅ:
O. JÄRNVÄGG. 16, STHLM.
ALLM. TEL. 221 03.

ORGAN FÖR SVERIGES POLISMÄN

REDAKTÖR OCH
ANSVARIG UTGIVARE
PAUL NYLÉN.

TRÄFFAS PÅ RED.-BYR.
TISD. KL. 6-7 E. A.

Trollhättans poliskår 1907.

1. Den nyligen avgångne chefen kronolänsmän A.D. Berggren
2. Hans efterträdare kommissarie Joh. Karlén

Bild: Göteborgs Polismuseum

INNEHÅLL NR 1 - 2002

Lars Olof Lööf:

INVANDRARNAS GÖTEBORG 5

Martin Bratt:

LÄNSMÄN OCH FJÄRDINGSMÄN 11

KASSÖREN RAPPORTERAR 15

KURSER 15

FÖRBRYTARARKIV 15

Per Clemensson:

FÅR MAN SÄLJA ARKIVALIER 16

VAD ÄR SLÄKTFORSKARNAS ARKIV 17

BIBLIOTEKETS NYFÖRVARV 18

ARTIKELREGISTER TILL

VÄSTANBLADET 1995-2001..... 19

NYHETSBRÄV FRÅN SVAR 22

Joel Holger:

LANDET RUNT 23

FORSKA MED GRS DATORER 28

NÄSTA NUMMER AV VÄSTANBLADET
UTKOMMER I BÖRJAN AV APRIL 2002.
MANUSSTOPP DEN 11 MARS.

ISSN - 1102 - 4453

Kopierad på miljövänligt papper hos
Mediagruppen KOPIERINGEN AB, Gbg

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDELSORGANISATION I SVERIGES
SLÄKTFORSKARFÖRBUND

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 GÖTEBORG
Tel. 031 - 13 12 26 (tisd. och torsd. 10-14),
Postgiro 24 23 85 - 3

Styrelse 2002

Ordf. Rolf Ekelund, 031 - 93 15 15
Lerdalav. Pl. 5114, 429 34 KULLAVIK
V.ordf. Per Clemensson, 031 - 20 65 63
S. Vägen 79, 412 54 GÖTEBORG
Sekr. Joel Holger, 031 - 40 85 20,
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
Kassör Ewert Arwidsson, 0520 - 707 39, Göte-
borgsv. 91 A, 461 54 TROLLHÄTTAN
Klubbm. Karin Holger, 031 - 40 85 20
Lilla Danska V. 2, 412 74 GÖTEBORG
Övriga John Ashton, 031 - 25 45 68
Kärnvadsgat. 15, 416 80 GÖTEBORG
Lars Olof Lööf, 031 - 40 99 94
Brödragatan 72, 412 74 GÖTEBORG
Örjan Nordmalm, 031 - 20 57 27,
Bohusg. 24, 411 39 GÖTEBORG
Sybil Winell, 031 - 16 05 95
Föreningsg. 16 E, 411 27 GÖTEBORG
Suppl. Christina Dickson, 031 - 18 34 72
Framnäsgat. 24 A, 412 62 GÖTEBORG
Per Liljeström, 0302 - 131 91
Vänskapen 3 c, 443 34 LERUM
Sonja Rindby, 031 - 25 99 51
Munkebäcksg. 23, 416 53 GÖTEBORG

Västanbladet

Ansvarig utgivare: Per Liljeström
Redaktionskommitté:
Per Clemensson, Per Liljeström och Joel Holger

Västanbladet ingår i medlemsavgiften 150.- kr/år
och utkommer årligen med fyra nummer.

vi möts

MEDLEM !

DU TÄNKER VÄL PÅ ATT DET ÄR DU

SOM ÄR FÖRENINGEN, UTAN DIG BLIR DET INGEN VERKSAMHET !

VÅREN 2002

MÅNDAGEN den 25 FEBR. Kl. 18.00 *OBS! Ändrad tid och plats*
Föredrag av **Rolf Ekelund** om "Silverbibeln - dess historia och öden"
(Goternas bibel från 300-talet). S-E-Bankens hörsal, Ö.Hamngatan 18
(hörnet Spannmålgatan). Kaffeservering, ingen avgift.
Anmälan senast torsdagen innan.

G R S tackar S E B för möteslokal och servering !

SÖNDAGEN den 10 MARS Kl. 10.00 - 14.00

Ö P P E T H U S

i föreningslokalen Erik Dahlbergsgatan 36 B

1. "Släktforskarakuten", svar på frågor, introduktion
(Per Clemensson)
2. Utställning av Göteborgs-litteratur
3. Långströms klippsamling
4. Dataregister i släktforskningen
5. Poängpromenad i lokalerna
6. Kaffe och kaka

V ä l k o m m e n !

*Tag spårvagn 1, 3, 7 eller 10 till Vasaplatsen eller
buss 60 till Vasa Kyrkogata.*

MÅNDAGEN den 18 MARS Kl. 18.00. ORDINARIE ÅRSMÖTE

Vasa Församlingshem 2.a vån. (invid Vasakyrkan). Efter mötet föredrag
av akademiledamoten, professor **Bo Ralph** om "Nya bibelutgåvan".
Kaffeservering. Avgift 50.- kr. Anmälan senast torsdagen innan.

MÅNDAGEN den 15 APRIL Kl. 18.30. Föreningskväll på Erik Dahlbergsgatan 36. **Lars Persson** kåserar om "Historien om och kring Arn".

Se om utfärden d. 25 maj ! Kaffeservering. Avgift 50.- kr.

Anmälan senast torsdagen innan.

Forts. nästa sida !

MÅNDAGEN den 13 MAJ. Kl. 15.00. Kyrkogårdsvandring på Östra begravningsplatsen, som visas av arkivarie Bengt O.T. Sjögren.
Samling vid kapellet. Ingen avgift eller anmälan.

(Fri parkering inne på kyrkogården - infart vid Nobelplatsen).

LÖRDAGEN den 25 MAJ. BUSSUTFÄRD i Västergötland "i Arns fotsår". Avresa kl. 08.00 från Exercishuset vid Heden.

Besök bl.a. på Länsmuseet i Skara, Varnhems klosterkyrka och museum, Forshems kyrka och Aranäs medeltidsborg.

Kostnad 450,- kr inkl. inträden, guider, f.m.kaffe och lunch.

Hemkomst omkr. kl. 20. **Anmälan senast den 16 maj.**

*ANMÄLAN enl. ovan göres i så god tid som möjligt till
Stina Börjeson tel. 031 - 25 75 55 eller Karin Holger tel. 031 - 40 85 20*

Mycket välkomna, tag gärna med gäster.

Ev. återbud måste anmälas !

Från grannföreningarna:

(GRS medlemmar hälsas också mycket välkomna)

Hallands Gen. Förening, Kungsbackagruppen.

Anbytar dag lördagen den 16 febr. kl 14.

Skansen 'Gamla tingshuset' i Kungsbacka. Anmälan tel. 0300-133 33
senast 6 febr. Kostnad 70,- kr inkl. kaffe o. smörgås.

Ale Släktforskarförening, onsdag den 27 febr. kl. 19 i Aktivitetshuset Älvängen.

Gerhard Sager berättar om **Beowulfkvädet** från 700-talet.

Alingsås Släktforskarförening, onsdag den 6 mars, ÖPPET HUS

Biblioteket **Lerum** kl. 19-21. Hur man börjar, mikrokort, cd-skivor m.m

Västgöta Genealogiska Förening, lördagen den 23 mars, kl.10-15.

Kulturhuset, Borås. Utställningar, forskarhjälp, litteratur.

Föredrag av Lars Wikander: *Som en spårhund i Zofias värld.*

Föreningen Släktdatas Vårmöte

Lördagen den 13 april kl. 11.00

på IOGT-NTOs Nordengården, Stockholmsgatan 16, Göteborg
Charlotte Börjesson berättar om skanning, bildbehandling, bildredigering, bildspel
samt om användning av digitalkamera. Föreningen bjuder på kaffeservering.

Hallands Genealogiska Förening 20 år

Lördagen den 20 april. Utställning och föredrag kl. 10.00-16.00

på Soldathemmet vid Garnisonen i Halmstad.

Tema: "Halland i historien"

Invandrarnas Göteborg under gångna sekel

av LarsOlof Lööf

Påstår man att Göteborgs historia är deras invandrades är det praktiskt taget som att säga att en solnedgång i havet är vacker. Yttrandet är i sig en självklarhet och staden kom dessutom till 1621 i hög grad som resultat av noggrann planering från första stund.

Bortser vi ett ögonblick från städernas – Lödöse, Nya Lödöse, Kungälv, Älvsborgs-staden, Det första Göteborg vid Färjestaden på Hisingen och det nutida Göteborg – historia och tillkomst, om det är möjligt, är det en geografisk självklarhet att Göta Älv har varit en viktig kommunikationsled in i dåvarande Sveriges hjärtland. Där denna älvhandel mynnade och kustfarten från söder mot norr korsades uppstod en viktig handelspunkt som mycket tidigt kom att få betydelse. Hit fokuserades utlänningars intresse för export och import. Framförallt rörde det sig om handel, som hade ett ömsesidigt intresse, och resulterade i Västsveriges omfattande kontakter västerut mot Flandern och de Brittiska öarna. En del av handelsutbytet skedde dessutom med det Nordtyska området, på båda sidor om Jylland. Dessa kontakter och olika former av handelsutbyten sträcker sig säkerligen tillbaka till förhistorisk tid. Samtidigt måste vi ha klart för oss att handel, på det internationella planet, förr i tiden nästan enbart betydde kontakter över havet. Andra kommunikationsmedel som järnväg, telegraf och flyg tillhör 1800- och 1900-talets möjligheter.

När Göteborg grundlades 1621 hade världsbilden nyligen förändrats. Nya kontinenter hade ur européernas perspektiv blivit upptäckta och handelsmönstren hade i

spåren av dessa blivit mycket förändrade. Europas tidigare handelscentrum i Medelhavet hade förskjutits västerut till Portugal och Spanien, som var de tidiga upptäckar-nationerna. Nederländerna blev sedan finansliellt centrum för dessa affärer och på 1600-talet tävlade landets flotta med Spaniens om att behärska haven och göra ytterligare upptäckter.

I dessa perspektiv var det ganska naturligt att den svenska staten inbjöd, och efter långa förhandlingar också lyckades få hit, holländare till det första Göteborg på Hisingen. Denna stadsbildning existerade enbart mellan åren 1607 och 1611.¹

När efter ett omfattande förarbete det nya Göteborg ett decennium senare erhöll sina privilegier, kom denna stad att bli en kombination av kolonin på Hisingen, med det starka holländska inflytandet, och svenskarna som flyttades från Nya Lödöse vid Säveån. Dessa två befolkningsgrupper kom att bli de första göteborgarna. Kronans administratörer och hitkommenderade soldater kom att utföra en del planering samt handfast arbete för att åstadkomma själva stadens form och fördela tomter mellan invånarna.

Holländarnas starka ställning illustreras också av att det från början i central stadsstyrelsen fanns en sekreterare för svenska språket, Hans Påvelsson Low, och en för det holländska, som blev Balthasar von Camitz. När den senare blev rådman 1635 erhöll Herman Schmidt från Holstein denna tjänst. Han skrev sina protokoll på tyska. Svenska språket hade sedan fram till 1680-talet tillsammans med tyskan ställning som officiellt språk.²

Vid sidan av svenskarna fanns under de första decennierna av Göteborgs historia som redan omtalats holländarna, men även tyskarna var en mycket stor och dominerande grupp. Engelsmän och skottar var även de grupper som tydligt kan urskiljas, vilket inte är underligt med tanke på stadens handelskontakter. Danskar och norrmän märks också bland de tidiga invandrarna.

Det råd som styrde i den nya staden hade 1623 följande sammansättning: 10 holländare, 7 svenskar och en skotte, Thomas Stewart. År 1624 besökte Gustav II Adolf Göteborg och då förordnade han att rådet skulle ha följande sammansättning: 4 svenskar, 3 tyskar, 3 holländare och 2 skottar. Redan här bröts alltså den holländska hegemonin, men vi kan också konstatera att svenskarna fortfarande var i betydande minoritet i stadens centrala styrande organ. Efter ett par årtionden förändrades denna uppdelning och rådmän tillsattes mer efter kompetens, urvalet var inte alltför stort. Rådet eller magistraten som ledde Göteborg kan idag närmast liknas vid kommunfullmäktige.

Att invandrama utgjorde ett markant inslag bland göteborgarna kan även illustreras med att ta en annan faktor i beaktande, befolkningens totala storlek. År 1635 hade Göteborg 1150 mantalsskrivna personer, dvs. mellan 15 och 63 år. Den verkliga befolkningen var något större. Ännu vid århundradeskiftet 1700/1800 var befolk-

ningen inte större än ca 15.000 personer. När stora militära garnisoner var förlagda här på grund av politiska konflikter, ökas också inslaget av utlänningar. Många språk hördes säkerligen på stadens gator.

Invandrargrupper under 1600- och 1700-talen

Holländare

Från det första Göteborg på Hisingen engagerades många holländare till dagens Göteborg. Holländarnas starka ställning bland invandrarna har jag försökt visa på ovan, och den tog sig även många andra uttryck under just 1600-talet. Under detta sekel bekläddes många holländare framträdande poster i stadens förvaltning. Namn som Langer, van Eyck och van Egmont illustrerar detta. Därtill var Jacob van Dijk Göteborgs förste burggreve.

Män från Nederländerna var dessutom djupt engagerade i de svenska bergverken och gruvnäringen, som tex. De Geer, Lemmen, Depken (adlad Ankarström) och de Besche.

Tyskar

I samband med oroligheterna i norra Tyskland under 1620-talet kom många tyskar att flytta till Göteborg och bosätta sig. Vi får också vara medvetna om, att som ett resultat av freden 1648 efter 30-åriga kriget, erhöll Sverige nordtyska provinser som räknades som en del av riket. Pommern, med

Colin Campbell, 1686-1757

Rügen, Stralsund och Greifswald, blev svenska provinser, liksom Wismar längre västerut i Nordtyskland. Genom handeln in i Östersjöbäckenet kom många representer för familjer från dessa nya riksdelar att bosätta sig i Göteborg.

Själva stadsväsendet som sådant kan nästan betraktas som en tysk uppfinning. Många gesäller vandrade från de svenska utrikesprovinserna hit. Även rikssvenska gesäller förlade ofta sina arbetsvandringar dit. Hantverkarnas organisation i skrän, ett för varje hantverk, var till sitt ursprung att söka inom det tyska kulturområdet och många "hemligheter" som brukades när man upptogs i skräet försiggick på tyska språket. De tyska familjerna som kom hit under 1600- och 1700-talen uppfattar vi idag som inhemskt svenska, såsom exempelvis Tham och Brusewitz. Hit hör även familjerna Hebbe och Beskow som kom till Stockholm. En man ur hantverkarnas led var skulptören och snickaren Marcus Jäger som 1682 kom hit från ett krigshärjat Stralsund.³

För tjänstgöring inom armén och kavalleriet värvades även tyskar att göra Sverige tjänster. På motsvarande sätt kom holländare och engelsmän att tjänstgöra inom flottan. Efter Karl XII:s krig i Polen och Sachsen under åren 1703-06 strömmade krigsfångar hit för inkvartering. Till Göteborg förlades hela 470 man. De sachsiska fångarna gick sedan i svensk tjänst. Det var manskap ur detta regemente som försvarade Nya Älvsborg när danskarna under

Tordenskjöld 1719 anföll fästningen. Attacken avvisades, men kommenderingens halva styrka stupade, inklusive majoren Jakob Gühtrie (skotte?) och löjtnanten Adam Schwartz.⁴ Just bland officerarna i de värvade regementena återfinns ofta tyskar.

Ur den publicerade rullan för 1755 över officerare kan följande exempel hämtas från Drottningens Livregemente till fot, överstelöjtnantens kompani, som just detta år var förlagt till Göteborg: överstelöjtnant

William Chalmers, 1748-1811

Johan Maximilian von Löwenfels född 1692 i Lüneburg, fänrik Joachim David Geist född 1730 på Rügen, korpral Ludwig Wecker född i Wismar, korpral Friedrich Müller född i Brandenburg, korpral Martin Danberg född i Stralsund, korpral Niclas Danberg född i Stralsund och korpral Johan Jordan född i Preussen. I Cronhjelmiska regementet, ett annat värvat regemente, finner vi – bl.a. – följande tyskar: överstelöjtnant Baltzar Philip von Wulffradt född 1712

på Rügen, major Augustin Wolfgang von Baltzar född 1715 i Vachen i Pommern, major Jacob Fredrik Horn född 1707 i Pommern och korpral Johan Friedrich Gathe född i Lüneburg.⁵ Uteslutas kan dock inte att några av dessa är rikssvenskar till sitt ursprung, men födda i Tyskland.

Britter

Skottar och engelsmän fanns i Göteborg redan under grundläggningstiden (se ovan angående fördelningen av rådmansplatserna), vilket var ganska naturligt med

tanke på vår stads belägenhet och handelsvägarna. Till skottarna hörde Hans Maklier och Hans Spalding, i kretsen av stadens mest framgångsrika personer. Skottar var även smeden William Hunter och dödgravaren Jakob Clarke.

En särskild grupp utgjorde de engelska expediterna i början av 1700-talet, t.ex. John Chambers, William Pierson och Henry Meister.

I samband med bildandet av Svenska Ostindiska Kompaniet 1731 ökades det brittiska inslaget i Göteborg mycket dramatiskt. En av initiativtagarna till kompaniet var skotten Colin Campbell. Under kompaniets tidigare oktrojer (tillståndsperioder) var inslaget som störst, säkerligen beroende på att antalet svenskar som kunde denna typ av handel var mycket begränsat. Av de 111 superkargposterna⁶ 1731-46 innehades 68 av utlänningar. Det rör sig om 33 individer, av vilka 25 var briter.⁷ Under de följande åren minskade antalet briter, men förblev ändå synligt under hela kompaniets tid fram till början av 1800-talet. Stordonatorn William Chalmers (1748-1811) var verksam som direktör i Ostindiska kompaniet under dess senare år.

Efter kompaniets tid förbyttes bilden något från invandrande sjöfarare och handelsmän till invandrande industrialister, som William Gibson (Jonsered) och James Keiller (Götaverken). I mycket var detta den sista urskiljbara invandragenerationen från Storbritannien. Med de brittiska koloniernas

ökade antal och möjligheter riktade sig utvandringsvågen från örket alltmer mot Indien, Sydafrika, Australien och andra mål.

Tiden 1800 till 1933

När den fredliga tiden efter Napoleonkrigen inträdde omkring 1815 blev Sverige alltmer isolerat inom nuvarande landgränser. Finland hade förlorats till Ryssland, och de tyska provinserna tillföll Preussen. På

samma sätt blev det med befolkningen, den blev alltmer svensknationell. Enstaka industrialister, vetenskapsmän m.fl. kategorier invandrade givetvis, men klart urskiljbara grupper är svåra att se. Antalet norrmän inom sjöfartsnäring, skogs- och lantbruk blev synligt, inte minst i Västsverige. Norge hade genom krigshandlingarna och följande fred förenats med Sverige. Gemensamt kungadöme för-

William Gibson, 1783-1857

blev Sverige och Norge fram till unionsupplösningen 1905.

1800-talet präglades av jordbruksreformer och till en början en försiktig industrialisering, som ökade under seklets gång. Eftersom fred rådde och möjligheterna att överleva genom ökade skördeutfall, steg också befolkningssiffran. Att denna folkökning inte blev ett större problem, reglerades genom den stora utvandringen till Amerika och andra länder. Omkring en miljon svenskar utvandrade. Detta var något helt nytt. Från att ha varit ett glesat befolkat land med behov av människor inom alla samhällets sektorer, vars behov lösts genom immigra-

tion, hade nu Sverige blivit ett land av utvandring – emigration.

De tidigare invandrargrupperna hade nu alltmer assimilerats.

En tydlig men liten grupp invandrare under 1800-talet var judarna. På grund av sin religion kan judarna tydligt urskiljas som egen grupp. Bortser vi från den skulle de kunna räknas in bland de tyska invandrarna, eller som ett alternativ de danska. Från 1782 blev det tillåtet för judar att slå sig ner i Göteborg. Invandringen var reglerad till och med 1838.⁸ Judarna kom att vara verksamma här som handelsmän och fabriksidkare. Bland de första invandrarna möter oss namn som Henriques, Magnus och Jacobson. Antalsmässigt har gruppen ej varit stor. Efter den första invandringen har nya grupper kommit efter pogromer i Ryssland och Polen.

James Keiller, 1836-1918

Invandrare och flyktingar i Andra världskrigets spår.

Senare delen av 1900-talet

Sverige bröt sin isolering under 1930-talet genom de första invandrarna från Tyskland och sedan mer definitivt vid krigsslutet. Då kom flyktingar från Baltikum och en blandad skara medborgare från alla Europas nationer. Alltsedan dess har sedan Sverige förblivit ett invandrarland.

De två decennierna efter kriget ökade invandramnas del av befolkningen i Göteborg till ca 7 %. I absoluta tal innebar det

från ca 1.600 personer till ca 31.000.⁹ Urskiljbara grupper, som exempel på arbetskraftsinvandringen, är jugoslaver och italiennare. Ungerska medborgare kom hit i stort antal efter oroligheter i landet 1956. Ännu var det helt övervägande antalet invandrare nordiska medborgare med stor övervikt för finländare. År 1969 var nordborna drygt 61 % av hela invandrargruppen, i vilken finarna utgjorde ungefär hälften.

Hur såg sedan bilden ut vid 1990-talets mitt?¹⁰ Bilden har förändrats mycket, mest gäller detta antalet nationaliteter representerade i Göteborg, men också siffrorna för totalantalet. Tre jämnstora grupper kan man iakttaga i statistiken 1994, av vilka nordborna är en. De två övriga utgöres av invandrare från övriga Europa samt asiater. Totalt hade antalet invandrare ökat från ca 38.000 personer (1970) till ca 48.000

(1994) och ca 52.000 (2000).

December 2000 var 11,2 % av Göteborgs befolkning invandrare, om man därmed avser personer födda i utlandet och som blivit svenska medborgare. De största grupperna kommer från Norden, Iran, f.d. Jugoslavien, Turkiet, Polen, Irak och Chile i nämnd ordning.¹²

Sammanfattning

Göteborg grundades för nästan 400 år sedan av svenskar och invandrare gemensamt. Andelen invandrare var högt under de två första århundradena, med ett stort

försteg för tyskarna. Många språk talades och skrevs förvisso i Göteborg. Den första svenska läroboken för engelska språket, "Den Fullkomlige Engelske Wägwisaren För de Swenske", utgavs i Göteborg av Magnus Lagerström omkring 1731, Svenska Ostindiska kompaniets förste sekreterare.¹¹

Efter Napoleonkrigen i början av 1800-talet kom Sverige och Göteborg att präglas av allt större isolering befolkningsmässigt. Andelen invandrare sjönk drastiskt och landet blev vid seklets slut och början av

1900-talet ett utvandrarnland. Sammanlagt över en miljon svenskar kom att emigrera fram till tiden för Första världskriget.

Först med de inre oroligheterna i Tyskland under 1930-talet bröts denna utveckling och antalet invandrare kom att öka dramatiskt från 1945 och tiden därefter. Först var det arbetskraftsinvandringen från södra Europa, vilket under senare år har kommit att ersättas av en blandad invandring från många länder. Där konflikter uppstod skapades också flyktingströmmar som även nådde Göteborg.

Noter:

Samtliga bilder: Göteborgs Stadsmuseum

¹⁾ Ralph Scander, *Holländarnas Göteborg* (I: *Fataburen* 1981 s. 91-114). -, *Karl IX:s Göteborg på Hisingen* (I: *Göteborg förr och nu. Göteborgs Hembygdsförbunds skriftserie X* 1975).

²⁾ Helge Almquist, *Göteborgs historia. Grundläggningen och de första hundra åren. Förra delen, från grundläggningen till enväldet (1619-1680). Göteborg 1929* (I: *Skrifter utgivna till Göteborgs stads trehundraårsjubileum genom jubileumsutställningens publikationskommitté. I: Förra delen, s. 89-90*).

³⁾ Lilly Ahlmark, *Skansarna Lejonet och Kronan i Göteborg. Lejonet och Kronan som de utformades och utfördes av Erik Dahlbergh och Marcus Jäger* (I: *Göteborg förr och nu. Göteborgs Hembygdsförbunds skriftserie XXVI* 1996, s. 44).

⁴⁾ Valdemar Ljungberg, *Göteborgs befästningar och garnison. Göteborg 1924* (I: *Skrifter utgivna till Göteborgs stads trehundraårsjubileum genom jubileumsutställningens publikationskommitté VII, s. 334-335*).

⁵⁾ Ulla Johansson, *Rulla över befälskåren vid Sveriges armé och flotta 1755. Värnamo 1976* (I: *Skrifter utgivna av Genealogiska Föreningen 10, s. 106-112*).

⁶⁾ *Expeditionens ledande män.*

⁷⁾ Kristina Söderpalm, *SOIC – ett skotskt företag? Borås 2000* (I: *Ostindiska Compagniet. Affärer och föremål. Utg. av Göteborgs Stadsmuseum s. 43*).

⁸⁾ Bertil Andersson, *Judarna i Göteborg under den reglerade invandringens tid, 1782-1838. Göteborg 1988* (I: *Göteborg förr och nu XXVII. Göteborgs Hembygdsförbunds skriftserie s. 17-24*).

⁹⁾ *Utlänningar i Göteborg U 1970:12, utg. av Göteborgs stads statistiska kontor, s. 7.*

¹⁰⁾ *Statistisk årsbok Göteborg 1995, utg. av Göteborgs stadskansli, s. 42-43.*

¹¹⁾ Göran Behre, *Engelskan och romantiken i 1700-talets Göteborg. Göteborg 1968* (I: *Göteborg förr och nu XX, s. 42*).

¹²⁾ *Göteborg Stads Statistikgrupp den 31 dec. 2000.*

Länsmän och fjärdingsmän - vilka var de ?

av Martin Bratt

Häradshövding, Konung och Länsman, i nu nämnd ordning, hör till våra äldsta titlar.

Häradshövdingen - sannolikt den äldsta av de tre - ersattes 1971 av lagmannen. Den titeln kom även att ingå i andra chefsjuristers titlar. Länsmannen, omnämnd redan i våra landskapslagar, kallades så småningom kronolänsman, men den titeln försvann vid en större omorganisation 1918. Hans göromål överfördes då på landsfiskalen, men titeln landsfiskal var inte helt ny. En sådan hade tidigare funnits, en i varje län och handhaft kvalificerade åklagaruppgifter. Han var underordnad Justitiekanslern.

Men låt oss med ett beklagande lämna den vördnadsbjudande häradshövdingtiteln och koncentrera oss på länsmän och fjärdingsmän - saliga i åminnelse.

Länsmän

Under tidig medeltid var länsmannen i Götaland Konungens ombud med tillsyn över dennes egendomar och uppbörderna i häradet. I Svealand, där häradet kallades hundare, var länsmannen den centrale ämbetsmannen. Han skulle där sammankalla till ting och uppträda som åklagare i alla de mål, i vilka Konungen hade rätt till bötesandelar. Han ombesörjde också domsverkställigheten.

Under 1400- och 1500-talen skötte länsmannen sina åligganden oberoende av de högre tjänstemännen. Det ålåg länsmannen att tillse att den betungande gästgiveri- och skjutshållningen fullgjordes och häradet

blev hans tjänstedistrikt. Mycket blev också ett hedersuppdrag. Hans uppgifter blev ibland något säregna. Sålunda innehöll Magnus Erikssons landslag bland annat den bestämmelsen att "ingen fick bjuda till sin fest eller andra tillställningar än han ståndsmässigt hade rätt till".

Under 1600-talet förändrades länsmännens ställning genom att den allmänna styrelseformen centraliserades. 1634 inrättades länsstyrelserna och landshövdingarna fick rätt att utnämna länsmännen, som dessförinnan hade valts på tinget. Man krävde inte bara skrivkunnet av länsmännen utan även bättre boklig bildning. Från och med slutet av 1600-talet förordnades inte längre bönder till länsmän.

Under 1700-talet försämrades länsmännens sociala ställning, vilket tog sig uttryck främst i försämrade löneförmåner och avsaknad av instruktioner. Allmogen klagade också över att till länsmän utsågs personer, som saknade kontakt med befolkningen, t.ex. studerande, f.d. underofficerare, ja till och med utlänningar. Övervakandet av tillämpningen av de s.k. överflödsförordningarna gav också länsmännen besynnerliga uppgifter. Som exempel på vad därvid kunde förekomma kan nämnas att "ingen under vardagliga förhållanden fick på sitt bord ha flera än 3 rätter mat och 2 till smörgåsbordet hörande assietter samt 5 rätter mat och 4 assietter om han hade gäster".

Under 1800-talet inträdde en långsam förbättring av länsmännens löner genom att i riksdagen de övriga tre stånden under-

störde bondeståndets framställningar. Vid riksdagen 1812 genomfördes därför en allmän löneförbättring för de länsmän som ej innehade tjänsteboställen.

I fråga om kompetensfordringarna bestämdes 1842 för första gången hur man skulle vinna inträde på banan. Den som inte hade universitetsexamen skulle undergå förhör inför en examenskommission bestående av landshövdingen, landssekreteraren och landskamreraren. År 1855 utfärdades för första gången en instruktion för kronolänsmän, vilket skedde i samband med en ny instruktion för landshövdingarna. Därmed blev länsmännen tjänsteställning reglerad i lag.

År 1917 genomfördes en omorganisation av fögderiförvaltningen, varigenom - som tidigare nämnts - länsmanstjänsterna förvandlades till landsfiskaltjänster. För hela riket bestämdes dessa till 489 stycken. För att kunna utnämnas till landsfiskal fordrades avlagd landsfiskalexamen eller en examen, som medförde behörighet till domarebefattning eller kansliexamen. Därutöver fordrades viss praktisk tjänstgöring på länsstyrelse och inom poliskår i stad.

Liksom övriga statstjänstemän hade även länsmännen rätt att bära uniform. I Kungl. Civildepartementets cirkulär den 10 november 1855 stadgades sålunda att uni-

formen skulle bestå av mörkblå vapenrock med ståndkrage och förgyllda knappar, vilka på ytan skulle vara utmärkta med länets eller provinsens vapen. Han skulle ha mörkblå byxor, trekantig hatt med blå och gul kokard, guldtråns och guldtofsar, vit väst och svart halsduk. Han skulle också bära svärd. Om han i tjänsten sutte till häst

skulle han ha sporrar och medföra sabel. Någon annan bild av en länsman i uniform har inte gått att få än den som här intill visas.

Några ord skall även sägas om titeln järnvägslänsman. Denne var en polisman, som förordnades av länsstyrelsen då ett järnvägsbyggnadsföretag behövde ökad polisbevakning för ett visst företag. Sådant behov uppkom ofta i Norrland för att hålla rallarna i styr - ett hårdfört släkte. Ersättning till en järnvägslänsman betalades av företaget.

*Kronolänsmannen i Väne härad
samt landsfiskal i Älvsborgs län
Carl Elieser Berggren (1813-1873)
Fotograf okänd*

Kronolänsman Anders Berggren

Jag övergår nu att berätta om ett par kronolänsmän ur min mors släkt (släkten Berggren från Krokstad, Sv. Släktkalendern 1984, sid 53), som jag under släktforskning kommit i beröring med.

Anders Berggren var av bondesläkt. Hans far hette Olof Olsson och var rusthållare på Solberg Västergård i Håby socken,

Bohuslän. Anders var född 1734 - samma år som Sverige fick sin första gemensamma lagbok.

Anders gick först hemma som dräng, men lärde sig snart både läsa och skriva. På hans tid fanns ingen ordnad skolundervisning utan man fick lita till någon präst eller gammal soldat, som åtog sig undervisning. Så småningom befanns Anders lämplig för allmänna värv. Som kronolänsman nämns han första gången vid tinget den 15 mars 1765 med Tunge häradsrätt. Två år tidigare hade han tagit sig namnet Berggren. Alla kronolänsmän hade inte tjänsteboställe. Först finner vi honom bosatt på gården Löfri och senare på Nedre Hällesäter, båda tjänsteboställen och belägna i Krokstads socken av Sörbygdens härad, Bohuslän. Detta härad blev också Anders Berggrens tjänstedistrikt. Nedre Hällesäter som det ser ut i dag återfinnes på bild sidan 14.

Efter ett kortvarigt äktenskap som slutade med hustruns död i barnsäng gifte Anders Berggren om sig den 30 april 1773. Bruden hette Johanna Ahlefeldt, blott 19 år gammal.¹⁾ Hon tillhörde en adlig, numera utdöd ätt, som ägde gården Stora Bryne i Hjerpås socken, Skaraborgs län. Man frågar sig: "Hur kunde en ung adelsfröken gifta sig med en tjuguar äldre kronolänsman ur bondeklassen?". Skillnaden i ålder och stånd var ju betydande, men då skall man komma ihåg att det i 1700-talets Sverige rådde en stark ståndscirkulation. Det kan också finnas en annan förklaring. Både Johannas farfar och Anders far hade deltagit i Karl XII:s krig och kan ha lärt känna varandra. Men den kopplingen är bara en gissning.

Så småningom flyttade makarna Berggren från Nedre Hällesäter och Anders köpte två gårdar, Sörbo Övergården (kallad

Hogen) och Sörbo Nedergården i Krokstads socken, tillsammans två mantal. Som jag förut nämnt var länsmanssysslan ingen lukrativ sådan, men Anders tycks ha varit i stånd att på kort tid skaffa sig dessa båda gårdar jämte flera torp. Han hade flera drängar och pigor. Makarna fick inte mindre än 13 barn.

Det var på den tiden vanligt att en länsman hade ett jordbruk vid sidan om och Anders var inget undantag. Av de tretton barnen nådde sju söner och tre döttrar vuxen ålder. Han kunde ge alla sönerna akademisk utbildning - en prestation, som även mätt med dagens mått får anses ovanlig. Av sönerna blev sex präster, en blev läkare och en blev jurist. Av döttrarna blev en gift med majoren Mathias von Proschwitz, en annan blev husföreståndarinna i en känd göteborgsfamilj.

Som kronolänsman tycks Anders Berggren ha skött sig till myndigheternas belåtenhet, ty 1772 omtalas han som hovrättskommissarie.²⁾ I trakten lär han också ha kallats "Kungen på Dahl".³⁾ Landskapet Dalsland kallas "Dal". I äldre tider var det inte ovanligt att sonen övertog faderns yrke och länsmanssysslan utgjorde inget undantag. Sålunda hade den på sidan 12 avbildade kronolänsmannen i Väne härad Carl Elieser Berggren (sonson till Anders Berggren) en son August D. Berggren, som blev kronolänsman i det närbelägna Tunhems härad. När sedan Tunhems härad införlivades med Trollhättans stad blev han polischef i Trollhättan. Den manstarka poliskår, som avbildas på denna tidnings första sida och omger den avgående kronolänsmannen, är väl litet väl stor för en vanlig kronolänsman. Länsman Berggren var en man, som även innehade flera kommunala förtroendeuppdrag och åtnjöt stort förtroende i Trollhättan.

Boställe för Kronolänsmannen Anders Berggren i Nedre Hällesäter, Krokstads sn, Bohuslän.

Foto: Eduard Berggren, Bowden, Canada

Fjärdingsmän

Liksom länsmännen tillhör fjärdingsmännen numera det förgångna. Under medeltiden hjälpte fjärdingsmännen till med skatte- och bötesuppbörden i de fjärdingar, vari häraden och hundare var indelade. På 1600-talet fungerade de som biträden åt kronofogdarna och länsmännen.

År 1850 tilläts bönderna att mot lön anställa fjärdingsmän i sina socknar. Det blev därigenom ett menighetsbestyr, som handlades av kommunalstämman.

Enligt lag 1899 skulle det som regel finnas en fjärdingsman i varje socken. Fjärdingsmännen skulle tjänstgöra som polismän, avge rapporter om brott m.m. till länsmannen eller kronofogden samt hjälpa till med uppbörden av skatter och avgifter.

År 1925 likställdes de med polismän och

från 1948 fick de polisutbildning. År 1954 ersattes benämningen fjärdingsman med titeln poliskonstapel och med polisväsendets förstatligande i mitten av 1960-talet avskaffades fjärdingsmannasysslan helt.

Noter

1) Den svenska ätten Ahlefeldt bör noga skiljas från den urgamla danska släkten von Ahlefeldt. Se vidare *Gustaf Elgenstierna: Den introducerade svenska adelns ättartavlor 1-9, Stockholm 1925-36.*

2) Hovrättskommissarie var en person, som av hovrätt (enbart Göta hovrätt) antagits för att tillhandagå parter vid handlingarnas in- och utlämnande vid hovrätten. Förr var det en titel, som tilldelades förtjänta länsmän. Det sistnämnda fallet gällde

Anders Berggren.

3) Uttrycket är hämtat från en i tidningen Falu-Kuriren den 10 mars 1939 införd artikel.

Källor

Karl Njurling: *Handbok för kronolänsmän, 3:e upplagan, Stockholm 1897.*

(Finns i G R S bibliotek).

Föreningen Sveriges landsfiskaler: *Minnes-skrift i anledning av föreningens 50-års*

jubileum, 1899-1949: Några anteckningar om länsmanstjänstens historiska utveckling.

Bo Westerlund: *Kronofogde, häradsskriver, länsman - den svenska fögderiförvaltningen 1810-1917. Lund 1965.*

Olof Hampus: *Länsmän och fjärdingsmän: Artikel införd i häftet Skinnarebygd 1982 (s.88-98) utgivet av Malungs hembygdsförening.*

Nationalencyklopedien.

!!

➔ Kassören rapporterar ➔

att några medlemmar ännu ej betalat årsavgiften för år 2002.

Är Du bland dem ? Postgirot är 24 23 85 - 3

Välkommen med Din årsavgift snarast !

Avgiften är 150.- kr för fullbetalande och 50.- kr för familjemedlem.

!!

Kurser under våren i G R S lokaler

med Sybil Winell som cirkelledare:

Nybjörjarkurs i släktforskning i samarbete med N B V, varannan tisdag kväll.

Fortsättningskurs (gammal stil) i samarbete med P R O, varannan onsdag e.m.

!!

Förbrytararkiv på Nätet

I Malmö Stadsarkiv har länge funnits ett register över frisläppta fästningsfångar, vilket på 1980-talet började bearbetas av numera framlidne Pehr Nilsson.. Efter hans död 1996 fortsatte idoge Peter Larsson med detta arbete, som nu resulterat i att förteckningen finns sökbar på Nätet och att det går att beställa kopior av handlingarna om fången. Registret omfattar åren 1876-1910, och innehåller uppgifter om ca 7500 grövve förbrytare från 43 svenska fästningar och fängelser. Omkring 1900 av dessa avtjänade sina straff på Malmö fästning, ca 3500 på Långholmen. Fotografier finns på de flesta. Registret hittar man på www.microscan.nu/index.php?page=crime

(SLÄKThistorisktFORUM nr 4/01)

650 st fångar är registrerade från fängelser i Göteborg, Härlanda, Nya Varvet och Marstrand.

Fångakter kostar 20.- kr + porto.

FÅR MAN SÄLJA ARKIVALIER UTOMLANDS?

Utförelse av kulturföremål

heter ett häfte, som utges av Riksantikvarieämbetet och vari redogörs för bestämmelserna i Lagens om kulturminnen 5 kap.

Lagen med förordning tillkom 1988 (SFS 1988:950 och 1188) och har sedan ändrats 1 juli 2000. Lagstiftningen är tillkommen för att skydda det svenska kulturarvet mot utarmning.

För att föra ut vissa äldre kulturföremål till *annat land* krävs *utförelsetillstånd*. För export av vissa föremålskategorier *ut ur EU* krävs dessutom särskilt *exporttillstånd*. Utförelse- och exporttillstånd söks hos Riksantikvarieämbetet, som sedan lämnar ansökan vidare till de olika tillståndsmyndigheter, som prövar ansökan. För böcker och manus samt kartor och arkiv mm utgör Kungliga Biblioteket och Riksarkivet tillståndsmyndigheter.

De *utförelseförbudna föremålen* har indelats i kategorier och identifierats med ålder och värde. Låt mig förbigå arkeologiska föremål, målningar, teckningar, grafik, skulpturer, antikviteter mm och i stället inrikta mig på "föremål" av betydelse för släktforskning :

Böcker	svenska böcker tryckta före 1600 oavsett värde övriga svenska böcker, som är äldre än 100 år och har ett värde över 10.000 SEK utländska böcker, som har funnits i Sverige i mer än 100 år och har ett värde över 10.000 SEK.
Inkunabler (=boktryck före 1500) eller manus	svenska inkunabler oavsett värde svenska handskrifter på pergament eller papper, framställda före år 1650, oavsett värde svenska icke tryckta protokoll, brev, dagböcker, manuskript, noter, räkenskaper samt handritade kartor och ritningar, som är äldre än 50 år och har ett värde över 2.000 SEK samlingar av utländska inkunabler och svenskt icke tryckt material, som är äldre än 50 år och har ett värde av över 50.000 SEK, för utländskt icke tryckt material om de funnits i Sverige i mer än 100 år.
Tryckta kartor	svenska tryckta kartor, som är äldre än 100 år och har ett värde över 10.000 SEK utländska kartor, som funnits i Sverige i mer än 100 år och är värda mer än 10.000 SEK.
Arkiv mm	svenska icke tryckta protokoll, brev, dagböcker, räkenskaper, handritade kartor och ritningar, som är äldre än 50 år och har ett värde över 2.000 SEK.

Exporttillstånd krävs för inkunabler eller manus (oavsett värde), böcker (värda över 50.000 SEK), tryckta kartor (15.000 SEK), arkiv mm oavsett värde.

Per Clemensson

Vad är Släktforskarnas Arkiv ?

För snart sjuttio år sedan grundades **Genealogiska Föreningen**. Sedan dess har GF samlat släktutredningar och annat som släktforskare producerat. Med tiden har samlingarna vuxit sig tämligen stora, och fyller nu ett par hundra kvadratmeter i föreningens lokaler, som ligger på Sabbatsbergsområdet vid Sankt Eriksplan i centrala Stockholm.

Det är öppet måndag till fredag 10 till 16 (och vissa kvällar och lördagar). Personalen hjälper gärna till med att visa runt och svara på frågor.

Det är tre typer av frågor som Släktforskarnas Arkiv speciellt kan hjälpa släktforskarna med.

En av dem är att ta reda på *om en viss släkt utretts tidigare*, eller om det finns något om den i kända handskriftssamlingar eller böcker. Här har man hjälp av ett kortregister över gamla svenska släktnamn, som omfattar ca 25.000 namn.

En annan specialitet är *invandrade släkter*, särskilt från tyskspråkiga områden men även från övriga Europa. Samlingen av tyska genealogiska tidskrifter och källpublikationer är enorm !

Det tredje specialområdet är att leta efter *nutida släkt*. Med hjälp av samlade och sorterade tidningsklipp, och diverse andra hjälpmedel, brukar man t ex kunna plocka fram "avlägsna kusiner" åt amerikaner på besök. Mycket uppskattat !

Men det finns också mycket annat i samlingarna. Personregister till vissa äldre svenska tidningar är ett exempel. En notis i Post och Inrikes Tidningar, Norrköpings Tidningar eller Lunds Veckoblad kanske avslöjar vart en anfader tog vägen efter att ha försvunnit spårlost i kyrkböckerna på 1700-talet ...

Mycket av vad som samlats i Släktforskarnas Arkiv kan man hitta på GF:s webbplats www.genealogi.net Där kan man söka i register eller gå runt och titta i hyllorna, precis som vid ett riktigt besök.

Om man har några timmar över vid besök i Stockholm kan det var en god idé att söka upp Släktforskarnas Arkiv. I vanliga fall kostar det 40 kr för icke-medlemmar att använda samlingarna, men med talongen (klipp ut eller kopiera) erbjuds Västanbladets läsare ett första besök med visning helt kostnadsfritt. Ta med talongen om Du besöker Stockholm under 2002 !

Genealogiska Föreningen

besöksadress Sabbatsbergsvägen 20, 1 tr.
Katarinahuset, Stockholm. Tel. 08 - 32 96 80.

Välkommen att besöka Släktforskarnas Arkiv, Sabbatsbergsvägen 20 i Stockholm! (T-bana eller buss till S:t Eriksplan, 200 meters promenad snett in i Vasaparken till de gamla husen. Leta efter Katarinahuset och café-skytten! Med bil kör Du in från Torsgatan.) Vi bjuder på första besöket om Du lämnar in talongen (gäller hela 2002).

.....
Förnamn

.....
Efternamn

.....
Adress

.....
Postadress

.....
e-post

.....
Förening

Biblioteket har under 2001 tillförts följande bokgåvor och nyförvärv

- Hvem var Hvem? Trondhjems borgerskap 1680-1730.
Red. Tore Hermundsson Vigerust. Oslo 2000.
- Göteborgs Kommunkalendar 1997. Gbg 1997.
- Svenska Släkter. Utg. Vilhelm Ljungfors. Lund 1915.
- Partille Herrgård. Partillebo lokaler 1994.
- Bohusläns historia. Red. Erik Lönnroth. Uppsala 1963.
- Min bohuslänska bokhistoria av Per Henrik Berthelius. Gbg 1988.
- Ointroducerad adel 1995. Red. Lars Wikström. Sthlm 1995.
- Tre socknar i Lane: Skredsvik, Herrestad o. Högås. Red. Gunnar Ekberg. Uddev. 1970.
- Jubileumsskrift. Genealogiska Föreningen 1933-1983. Uddevalla 1983.
- Vem är det -95. Svensk biogr. handbok 1995. Red. Hans Uddling, Katem Paabo.
- Fornvännen 1916. Festskrift tillägnad Sophus Müller. Sthlm 1916.
- Fornvännen 1924. Antikvitetsakademien. Red. Sigurd Curman. Sthlm 1924.
- Göteborgs Folkskola, innerstaden Del 1. Kvarnbergsskolan samt
Del 2. Odin o. Otterhällan av Oscar Jonsson. Kungälv 1982.
- Göteborgstraktens skolor. Västergötl. o. Bohuslän av Oscar Jonsson. Kungälv 1980.
- Askims skolor av Oscar Jonsson. Kungälv 1975.
- Tuve skolor och Ny Elfsborgs av Oscar Jonsson o. E. Forslund. Gbg 1978
- Skola och lärare i Gamla Lunden av Oscar Jonsson. Kungälv 1975.
- Rännelanda (Dalsland). Red. Bo L Wennström m.fl. Munkedal 1998.
- Sveriges födelse: Västergötland, Östergötland, Uppland av S-E Ander. Skara 1984.
- Svenska Försvarsväsendets rulla. Armén mm 1970. Försvarsdepartem. Sthlm 1970.
- Rättshistoria för släktforskare av Barbro Nordlöf. 1992.
- Reportage ur mitt liv av N.P. Ollén. Västervik 2001.
- Släktforskarnas årsbok 2001. Sv. Släktforskarförb. Red. Håkan Skogsjö. V-vik 2001.
- Med rötter i Roasjö och Sexdrega. Slakten Rosén av Lars Rydh. Svenljunga 2001.
- Litteratur om Göteborg 1921-1965. Del I och Del II. Gbgs Hembygdsförbund
XIX och XXI av Lage Hulthén. Gbg 1987.
- Spåren efter Nobel. Årsbok för Riksarkivet 2001. Västervik 2001.
- Beredskap i Väst 1940-45. Meddelanden från Krigsarkivet XIV. Västervik 1991.
- Svenska folkets historia 13: Dag Hammarskjöld. Malmö 1961.
- Tage Erlander (Profilen) av Alvar Alsterdal. Uddevalla 1968.
- Waldemar Svensson och hans tid. Krönika om Bohusliberaler. Munkedal 1998.
- Långedrag 1858-1943 av Karl Rudolf. Gbg 1980.
- Huset Broström. Bilder ur ett världsföretag av Algot Mattsson. Sthlm 1980.
- En dynastis uppgång och fall. Huset Broström av Algot Mattsson. Vänersborg 1984.
- Från Tranåsbygden, åren 1780-1930 av Elis Kågén. Linköping 1975.
- V B G 50 år, 1951-2001. Red. Arne Kärving. Vänersborg 2001.
- CD-skivor: CD-Emigranten 1-2/2001, Klara-skivan, Släkt och Hävd 1950-99

Styrelsen tackar varmt alla som genom sina gåvor berikat vårt bibliotek !

Artikelregister till *Västanbladet* åren 1995-2001

Tidningarna finns att läsa i G R S bibliotek.

Gamla nummer kan beställas för 15.- kr + porto 3.80.

----	Repslagarmuseet i Älvängen	Nr 2-2001
----	Soldatregister	Nr 4-1999
----	Bonde-Praktikan (febr., mars, april)	Nr 1-1995
----	Bonde-Praktikan (juli och aug.)	Nr 1-1996
----	Bonde-Praktikan (maj och juni)	Nr 2-1995
Ahldin Dahl, Elisabeth	Breven till Josefina (Ahonius och Hake i Finland)	Nr 3-2000
Ahldin Dahl, Elisabeth	Pilagården i Acklinga	Nr 4-1999
Ahldin Dahl, Elisabeth	Två sjömän - två levnadsöden	Nr 2-2000
Ahldin Dahl, Elisabeth	Varg eller inte varg	Nr 2 1995
Andersson, Ulf och Lönnroth, Louise	Om tryckfriheten, offentligheten och arkiven	Nr 2-2001
Arwidsson, Ewert	Gunnebo Slott och trädgårdar	Nr 4-1999
Arwidsson, Ewert	Lasse Dahlquist	Nr 3-2000
Arwidsson, Ewert	Thorskogs Varv	Nr 2-2001
Björkström, Bo E.	GT:s text- och bildarkiv	Nr 1-2001
Bratt, Martin	En auktion i Backa för 200 år sedan	Nr 1-1997
Bratt, Martin	Familjebibeln - ett supplement	Nr 2-2000
Bratt, Martin	Förenata staternas förste konsul i Sverige och Sveriges förste konsul i Förenata staterna	Nr 3-2001
Bratt, Martin	Grundberg (släktutredning)	Nr 3-1999
Bratt, Martin	Johan Oliveholm - ämbetsman o. näringsidkare	Nr 4-1996
Bratt, Martin	När spanska trupper kom till Göteborg	Nr 4-2001
Bratt, Martin	Ur skjutsväsendets dagböcker	Nr 2-1999
Bratt, Martin	Vem var "Figge Gentil" ?	Nr 1-1998
Bratt, Martin och Ragnhult, Inger	En ovanlig tvillingfödsel	Nr 1-1999
Clemensson, Per	Ett klipparkiv utan like (Erland Långström)	Nr 3-2001
Clemensson, Per	Gammalsvenskbyborna	Nr 4-2000
Clemensson, Per	Göteborgska källor till den stora utvandringen	Nr 3-2001
Clemensson, Per	Släkten Brandell från Uppsala (bokanmälan)	Nr 3-2001
Clemensson, Per	Riksstämman aug. 2001	Nr 4-2001
Clemensson, Per	The British factory och Engelska församlingen	Nr 4-1999
Clemensson, Per	Thorskogs Slott och bruk	Nr 2-2001
Clemensson, Per	Två Göteborgska professorer i Antarktis	Nr 4-2001
Clemensson, Per	Västsvenska kapare	Nr 2-2000
Dahl, Olga	Mårten och Emerentia Krakow	Nr 2-99, 3-99
Edvall, Karin	Från hjälphustru till barmorska	Nr 4-2000
Edvall, Karin	Prostitutionen i Göteborg	Nr 2-2000
Edvall, Karin	Provinsiälläkararkiv	Nr 2-2000
Ekelund, Rolf	En annan udda jordens brukare (Anders Kielsson)	Nr 3-1997
Ekelund, Rolf	Gården Reutershof (Kattunga sn)	Nr 3-1998
Ekelund, Rolf	Håkan Olufsson	Nr 1-2000
Ekelund, Rolf	Schackspel och Förfäder	Nr 1-2001

Ekelund, Rolf	Till minne av Johan von Sydow	Nr 1-1999
Ekelund, Rolf	90 år sedan människan nådde Sydpolen	Nr 4-2001
Eriksson, Jenny	Ahnenpass vid Landsarkivet (Zarah Leander)	Nr 1-2001
Fihn, Birthe	Lilla Edet - landets äldsta sluss ?	Nr 2-2001
Fridberg, Ulf	Gamla judiska begravningsplatsen i Göteborg	Nr 4-2000
Fridberg, Ulf	Gumperts bokhandel 1833-1864	Nr 4-2001
Gagnér, Anders	En romersk dubbelräkning	Nr 4-2000
Gahm, Lars	Bouppteckningen lär oss (Carl Wilhelm Carlberg)	Nr 1-2000
Gahm, Lars	C. W. Carlberg och Gunnebo	Nr 4-1999
Gimnell, Lilian	Att utifrån ett skiljebrev ...	Nr 2-1998
Göransson, Lars	Försvunna byar på Hisingen	Nr 4-1997
Hagman, Britt	Gravstensinventeringen	Nr 1-1998
Hellgren, Lars	Så hjälpte mig Internet	Nr 3-1998
Holger, Joel	En karolinerofficer (löjtnant Severin Mellbin)	Nr 4-97, 1-98
Holger, Joel	Sydpolsexpeditioner	Nr 4-2001
Holger, Joel	VSGF:s 50-årsjubileum	Nr 1-1997
Holten, Peter von	Utdrag ur Nordwest Zeitung 1994 (arkiv i Leipzig)	Nr 2-1997
Hulander, Annika E.	Elisabeth Stride - Jack the Ripper's svenska offer	Nr 4-1998
Hulander, Annika E.	Silver från havet	Nr 2-1997
Hulander, Annika E.	Tre sjökapten, del I -VI	Nr 1,2,4-95 1,2,3-96
Jansson, Margit	Den galne majoren på Marieberg (Rosenschütz)	Nr 3-2001
Johansson, Bertil	Kyrkbyggare från Sandhult	Nr 3-2000
Karlsson, Erik Ronald	Prostitutionen i Göteborg	Nr 3-2001
Karlsson, Henrik	Källor till Bohusläns äldre sjöfart	Nr 3-1997
Klasson, Gunnar	Blomsterkroken (Johan Peter Krok)	Nr 1-1999
Liljeström, Per	Episoder i släktforskningen	Nr 1-1997
Liljeström, Per	Göteborgs Fotografer (bokanmälan)	Nr 4-1999
Liljeström, Per	Klostret i Einsiedeln	Nr 2-1996
Liljeström, Per	Kobergs bibliotek	Nr 3-1999
Liljeström, Per	Känsö - en ö med historia	Nr 3-2000
Liljeström, Per	Släktdatas registerfiler	Nr 1-2000
Liljeström, Per	Bo Risberg, en intervju	Nr 4-1996
Linde Bjur, Gunilla	AB Hemtrefnad (Föreningsgatan, Gbg)	Nr 3-1999
Löfgren, Maj	Antavla	Nr 1-1996
Löfgren, Maj	Berghällen blev en gästbok	Nr 4-1997
Löfgren, Maj	Christian Fredrik von Sydows ättlingar (bokanmälan)	Nr 2-1997
Löfgren, Maj	Gammalt sockenstämmoprotokoll (Dalby sn 1813)	Nr 2-1997
Löfgren, Maj	Torsdagsgruppen	Nr 3-1999
Lööf, LarsOlof	En ovanlig släktbok (bokanm., Munck, Rosenschöld)	Nr 2-1996
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (fotograf Axel Larsson)	Nr 4-1998
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (fotograf Olof Rydeberg)	Nr 2-1995
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (fotograf Aron Jonason I o.II)	Nr 3-96, 2-97
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (fotografer centrala Gbg)	Nr 2-1996
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (fotografer m. adlig bakgrund)	Nr 1-1996
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (kvinnliga fotografer)	Nr 4-1995
Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (några danska fotografer)	Nr 3-1997

Lööf, LarsOlof	Från gamla Göteborg (fotograf Waldemar Dahllöf)	Nr 1-1995
Lööf, LarsOlof	Jöns Hall och Anna Morman (bokanmälan)	Nr 2-1999
Lööf, LarsOlof	Släktforskarnas årsbok '97 (bokanmälan)	Nr 1-1998
Lööf, LarsOlof	The Royal Bachelors' Club (minnesskrift)	Nr 4-1995
Lööf, LarsOlof	VSGF 50 år	Nr 4-1996
Melchior, Lars	Sjömansänkans bön om hjälp	Nr 1-2000
Nelson, Kjell	Gustav i Kloa - lantbrevbärare o. bibliofil	Nr 4-1997
Nelson, Kjell	Lars Månsson i Tranemåla - lantbrukare o. bibliofil	Nr 3-1997
Nelson, Kjell	Matti Pohto - analfabet och bibliofil	Nr 1-1998
Nylander, Lars	Den Heliga Släkten	Nr 3-1998
Rindby, Sonja	Familjen Chapman	Nr 2-2001
Råssjö, Gudrun	Erik Dahlbergsgatan 12 (Beatrice Dickson)	Nr 4-2000
Sydow, Johan von	Det började i Sachsen (bokanm., Tham o. Tamm)	Nr 3-1997
Sydow, Johan von	Göteborg - porten mot väster	Nr 1-1999
Sydow, Johan von	Göteborgs landerier o. större gårdar (bokanmälan)	Nr 3-1996
Sydow, Johan von	Havet var vårt liv (bokanm., Öckeröarna)	Nr 2-1996
Sydow, Johan von	Minnesord (Ingvar Oijens, Gunnar Jedeur-Palmgren)	Nr 3-1996
Sydow, Johan von	Minnesord (Niels Juel)	Nr 4-1995
Sydow, Johan von	Onsalasläkten Cullberg (bokanmälan)	Nr 2-1997
Sydow, Johan von	Riter om döden och kyrkogårdar (bokanmälan)	Nr 1,2-95
Sydow, Johan von	Solberga-boken (bokanmälan)	Nr 1-1999
Sydow, Johan von	VSGF 1986 - 1996, styrelser, hedersledamöter	Nr 4-1996
Sydow, Johan von	Över Öresund (bokanmälan)	Nr 1-1998

*För ett Vackrare Hem,
besök
vårt Konstgalleri och Glasgalleri*

GALLERI SCANDINAVIA

*Galleri Scandinavia
Berzeliigatan 14, Göteborg
Tel. 031 - 16 93 01*

*Glas Art Scandinavia AB
Södra Vägen 12, Göteborg
Tel. 031 - 18 72 80*

Familjen Lindblom

NYHETSBREV från S V A R nov. 2001

finns att läsa på GRS anslagstavla på Erik Dahlbergsgatan. Brevet behandlar bl.a.:

Domböcker på mikrokort. Dessa innehåller domböcker, småprotokoll och boupteckningar, och är nu klara även för **Hallands län**. Återstår nu endast konvertering av domstolsmaterialet från Kristianstads, Malmöhus och Gotlands län.

Sockenkataloger. I många fall saknas register över byar och gårdar i församlingarnas material, även mycket svårlästa register förekommer. - Sockenkatalogerna från SVAR, som delvis funnits sedan länge, har tillkommit för att underlätta forskning, något alla som forskar i kyrkoarkiven har stor nytta av. - Katalogerna är ett hjälpmedel som ger en effektivare och mer ekonomisk forskning, då man på ett enklare sätt hittar de uppgifter som kan behövas. Man kan i katalogen enkelt få uppgift på vilket mikrokort och vilken sida i kyrkoboken som byn eller gården finns.

I sockenkatalogen hittar man:

Historik över församlingen.

Församlingskarta.

Förteckningsplan kyrkoarkiv.

En schematisk bild över kyrkoarkivet.

SVAR-blad över församlingens alla volymer.

SVAR-blad över domboksmaterialet.

Register med korthänvisning över byar och gårdsnamn (husförhörslängder) i församlingen med hänvisning till SVAR:s mikrokort.

Register med korthänvisning över församlingens övriga handlingar, där man ibland hittar uppgifter såsom yrken, lyten, märkliga händelser och barnhusbarn.

Register som förtecknats årsvis över församlingens födda, vigda, döda, in- och utflyttade. OBS ! Inget personregister.

Material från andra församlingar.

Har Du frågor kring sockenkatalogerna kontakta SVARs kundtjänst, tel. 0623-725 00. En förteckning över vilka kataloger som finns till försäljning (ca 30-100.- kr/st + porto) hittar man i SVARs internetbokhandel, www.svarbokhandel.ra.se, där man även kan göra beställningar. Tyvärr är antalet färdiga kataloger mycket ojämnt fördelat över Sverige. Arbetet med sockenkatalogerna pågår och vid senaste årsskiftet var t.ex. 100 st församlingar i Halland klara, men endast 7 st i Skaraborgs, 7 st i Älvsborgs samt 1 st (Lindome) i Göteborgs o. Bohuslän !

JH

Under år 2001 har följande medlemmar i GRS avlidit:

Sven Björhage, Göteborg

Bertil Johansson, Brålanda

Einar Nordlander, Göteborg

Ove Nylén, Göteborg

Gösta Roempke, Göteborg

LANDET RUNT ur olika medlemsblad

Joel Holger redogör här kortfattat för ett urval läsvärda och intressanta artiklar i andra släktforskarföreningars medlemsblad. Vi byter med omkr. 70 föreningar och tidningarna finns tillgängliga i G R S bibliotek på Erik Dahlbergsgatan.

ALE SLÄKTFORUM. Ale Släktforskarförening (Västergötland)

Nr 4/01. 'Alfhems Kungsgård', Skeplanda sn, är ett utdrag från boken om Risveden av Karl-Erik Andersson och Bo Björklund. Under århundradena har gården brukats av bl.a. Ahlehielm, Sahlgren, Alströmer, von Döbeln och Silfverschöld. - 'Från Solberga till Lilla Alfhem' en släktberättelse av Ernst Wigeborn, Lerum.

ALINGSÅS Släktforskare

Nr 4/01. 'Alingsås - bland de första städerna i landet med bokhandel' berättas av P.H.Rosenström, fd museichef i A. En boklåda öppnades redan 1763 av Lorens Wolter Rothoff.

ALIR-ANOR. Forskarföreningen Alir, Söderhamn m. omnejd (Hälsingland)

Nr 3/01. 'Några källor till emigrantforskning' av Anna-Lena Hultman innehåller en mängd råd och anvisningar samt ett flertal Internet-adresser, även till andra länders passagerarlistor.

ANGRIPEN. Malmö Släktforskarförening

Nr 3 Aug. 01. 'Mannen som stoppade danskarna' utanför Malmö 1677 hette Fabian von Fersen, generalguvernör över Skåne, berättar Johan Schöld. Han skriver också om 'Malmö under försvenskningstiden' och 'Snapphanetiden'. - En artikelserie om skånska slott och herresäten påbörjas med 'Torups Slott'. De gamla ägarfamiljerna Ulfstrand, Ulfeldt, Beck-Friis och Coyot omnämnes.

ANROPET. StorStockholms Gen. Förening

Nr 3/01. Sture Bjelkåker forskar i 'Ringblomsläkter med rötter i 1700-talets Stockholm'. - 'Alsing, Kruse och Gyllenspets' är en släkthis-

toria från Västergötland skriven av Viola Karlenhed. - 'Alla är vi släkt och andra uppenbarelser på nätet' är ett från engelska översatt kåseri för biblioteksfolk av Michael Schuyler, bibliotekarie i USA.

AN-SIKTET. Folkare Släktforskarför.

(Dalarna)

Nr 3/01. Birgitta Larm skriver om 'Ryssen Demetri Michelsson i Kiärna' (Folkkärna sn). Han kom till Dalarna som krigsfånge före 1715 och gifte sig med en svensk kvinna strax innan socknen i okt. 1716 får besked från kung Karl XII att inga giftermål får ingås mellan svenska kvinnor och ryska krigsfångar. - Christer Nilsson har givit ut en bok 'Folkets farsoter och kungarnas krämpor', som bl a behandlar svenska regenters levnadsålder och dödsorsaker.

ARTE ET MARTE. Riddarhuset

Nr 2/01. Löfstad slott ligger vid E4:an, 10 km söder om Norrköping och är öppet för besökanden. Dess historia beskrivs av Marietta Douglas. Godset är omnämnt 1478 och har ägts av ätterna Lillie, De la Gardie, von Fersen och Piper, numera av Riddarhuset. - Eva Birath skriver: 'Hur kan fidekommisens kulturvärden bevaras?'

DALFOLK. Dalarnas Släkt-, Hembygds- o. Emigrantforskarförening

Nr 4/01. 'Erik-Jansimen i Dalarne' av Erik Herlenius fortsätter här fram till mordet på Erik Jansson i Bishop Hill och kolonins upplösning på 1860-talet.

DISKETTEN. Dis-Väst

Nr 4/01. Gun-Britt Berg har sammanställt en berättelse om sin anfaders i 10:e led levnadsöde, nämligen Matthias Marci Molitaeus, 1550-1603,

som var superintendent i Mariestad och hovpredikant hos hertig Karl.

DISKULOGEN. Föreningen DIS

Nr 55 Sept. 01. 'Att söka sina släktingar i USA: 1900-talet och idag' från nr 54 fortsätter här.

GRÄNSPOSTEN. Gränsbygdens Släktf.

(Dalsland, Bohuslän, Östfold/Norge)

Sept. 01. 'Karl XII:s minne i norra Bohuslän' är en utförlig berättelse av Per Gustaf Berggren om de militära operationerna 1717. Den omtalade galärtransporten över landbacken från Strömstad till Idefjorden skildras. - Ivan Carlsson skriver 'Något om Baltzar von Platen', kanalbyggaren som levde 1766-1829.

HALLANDSFARARES INFORMATION.

Hallands Genealogiska Förening

Nr 53. Sept. 01. Halländska socknar nr 8: 'Fagareds socken'. - Klas-Göran Stehn, Falkenberg, redogör för 'Norra och Södra Hallands Båtsmanskompanier' och källorna till dessa. Han efterlyser båtsmän för ett projekt: Båtsmansregistret Halland. - Samme skribent berättar om 'Riksänkedrottningens (Hedvig Eleonora) livregemente till häst', även kallat Aschebergiska regementet, som hade sina män från Bohuslän och Halland. - Om 'Sätessgården Rossared', Fjärås sn, skriver Rune Andersson.

JLS-nytt. Jämtlands läns släktforskarför.

Nr 87 Nov. 01. Sonja Holmfors berättar om sin forskning rörande 'Varför hamnade Stockholms barnhusbarn i Jämtland?' Föräldralösa barn togs om hand av Stockholms allmänna barnhus redan på 1600-talet. År 1785 bestämdes att barnen skulle utackorderas till familjer på landsbygden och senare att de helst skulle 'försändas' till Norrland, där barnen som vuxna kunde beredas tillfälle att odla upp ny mark.

MARK-RÖTTER. Marks Härads Släktforskarförening (Västergötland)

Nr 3/01. Britt Hagman berättar om sin släkt-

forskning: 'Tillfälligheter eller var det ödet?'.

- Anna Lisa Berglunds föredrag: 'Bot för sot åt folk och få' fortsätter här. - 'Soldatnamn' av Alf Åberg (från 1952) redovisar hur namngivningen förändrats alltsedan Gustav Vasas dagar. Dalregementet tycks vara det första som hade speciella soldatnamn.

PLF-NYTT. Person- och Lokalhistoriskt

Forskarcentrum Oskarshamn

Nr 59 Okt. 01. Husförhörslängden för Döderhults sn, Kalmar län, åren 1766-1806, har rekonstruerats på cd-romskiva. Den gamla längden var extremt 'kladdig' och svårtolkad genom mångåriga kompletteringar och överstrykningar.

ROTPOSTEN. Jönköpingsbygdens Gen.För.

Nr 4/01. 'Vad hände med biskop Wiraenius?' Samuel Danielis W. (1647-1703) från Virserums sn blev biskop i Växjö. Han avled hastigt och begros i domkyrkan. Men hade han verkligen avlidit? - 'Hanna Cordelia Ouchterlony' från Värnamo (1838-1924) hade skottska anor. Hon vigde sitt liv åt Frälsningsarmén, som i Sverige för första gången framträdde i Värnamo 1878 efter engelsk förebild. - Om 'Virus i e-post'. Skall man vara rädd för det, hur skyddar man sig? Om detta skriver sign. UIF.

RUNSLINGAN. För. Släktforskare i

Uppland

Nr 4/01. 'Tidernas uppfinning - för syns skull' av Tord Ajankai handlar om glasögonens uppfinnare och dess utveckling. - Sonja Färeby skriver om 'Tabellverket på nätet':

www.ddb.umu.se/tabellverk. Här lämnas en kort historik (1749-1859) samt exempel på tabellernas utseende och innehåll.

SLÄKT OCH HÅVD. Gen. Föreningen

Nr 2-3/01. *Festskrift med släkt- o. personhistoriska studier tillägnad Pontus Möller den 29 aug. 2001 på hans 80-årsdag:*

'När Erik den helige förvandlades från ett personhistoriskt till ett legendhistoriskt problem. En

Släktforskare !

3.000:- . . . . .

... i rabatt får Du, vid köp av
Copex L D 75.

Du betalar endast **4.900:- inkl. moms**
(ord. pris 7.900:-)

- * läsaren har specialanpassad fichehållare för SVAR-fiche
- * 1 st objektiv med 42 x förstoringegrad
- * stor bildskärm 29 x 28 cm
- * frakt tillkommer
- * 7 dagars returrätt
- * www.msab.org

MSAB
MICROSYSTEM AB

Schéelegatan 3
416 60 Göteborg
031 - 19 06 09

Box 22
520 30 Ljung
0513 - 50020

historievetenskaplig debatt kring sekelskiftet 1900' av Lars Ericson. - 'Beskrivning av medeltidsvapen' av Jan Rancke. - 'Jöns Götesson i Somvik och hans ätt' av Göran Sparrlöf. - 'Svinhufvud-ätternas gemensamma ursprung' av Anders Winroth. - 'Agda Persdotter, hennes släkt och Erik XIV:s dotter Lucretia. En källkritisk studie' av Hans Gillingstam. - 'Söderhielm, Malmenius och Foglö-genealogin' av Sven Wallerstedt. - 'Karl IX:s sköldeknektar. Ett sent försök att återuppliva rusttjänsten' av Lars Wikström. - 'Grijs, Oxehufvud och Silfersparre. Associationer, återblickar och aktualiseringar utifrån garvare Haaks efternamn' av Stig Östenson. - '1600-talssläkten Röökman' av Jarl Pousar. - 'Amija och Tham. Två Göteborgsfamiljer och deras relationer' av Olga Dahl. - 'Hattmästaren Elias Hoffman och hans hustru Christina Udd' av Curt Hauffman. - 'Det Hoppenstedtska arkivet. En presentation' av Werner Pursche. - 'Brev från en Uppsalastudent' av Rune Ferling. -

'Ärkebiskopen Uno von Troil. En biografisk skiss' av Irma Ridbäck. - 'En autografsamling i Skara' av Bengt O.T. Sjögren. - 'Emil Hildebrand och det nya Riksarkivet' av Erik Norberg. - 'Adelsohn & Co. Metronymika bland judiska släktnamn' av Carl Henrik Carlsson. - 'En besvärlig syskonskara' av Ted Rosvall. - 'Riddarhusstamtavlorna' av Per Nordenvall. - 'En svensk adelsfamiljs öden i Sovjetunionen' av Örjan Werkström.

SLÄKTDATA. Föreningen SLÄKTDATA Nr 4/01. 'Ett historiskt fartyg' av Per Liljeström avser monitorn 'Sölve' med byggår 1875. - Hans Hjortsjö skriver 'Om släktnamn', hur namnskicket ändrats genom tiderna. - Charlotte Börjesson fortsätter med del 2 av 'Så här använder Du datorn till dina fotografier' samt 'Gör en årskalender i Publisher av dina släktbilder' - Släkt-datas uppdaterade lista över 361 st församlingsregister visas.

SLÄKTEN. Södra Västerbottens Släktför.
Nr 3/01. Tom Juslin redogör för ett 'Gemensamt ursprung för författarna Torgny Lindgren, Sara Lidman, Per-Olof Enquist, Åke Lundgren och biskop/förf. Martin Lönnebo'. Alla har en gemensam ana från Zackris Nilsson i Kvavisträsk (1675-1757) och hustrun Sara (i 7.e till 9.e led).

SLÄKTHISTORISKT FORUM. Sveriges Släktforskarförbund

Nr 3/01. 'Kolfiffel i Bergslagen' av Gunnar Ståhl. På Schisshytan i Norrbärke sn, Kopparb.län, redovisade ej kolmottagaren Erik Eriksson korrekta mängder. Han fick 8 mån. fängelse 1835. - 'DMS - en förkortning som lokalhistoriker bör lägga på minnet' säger Roger Axelsson. DMS, Det Medeltida Sverige, är ett projekt som skall bli ett heltäckande 'fastighetsregister' för all mantalssatt jord omkr. år 1520. Några socknar är redan bearbetade av Riksantikvarieämbetet, se Internet:

www.raa.se/dms/index.asp

- 'Rekonstruktionsläget' av försvunna kyrkoböcker rapporteras av Ulf Berggren. - Elisabeth Thorsell ger exempel på fynd i Ellis Islands databas: 'När Anna for till Amerika'. - Anna-Lena Hultman skriver att 'Västgötarna reste vida omkring'. Ett forskningsprojekt pågår om gård-farihandel och knalleliv. - Göran Johansson berättar om sin forskning 'Anna och krigsöversertarna Herman och Didrick Capell'.

SLÄKT-TRÄDET. Nordvärmlands Släktforskarförening

Nr 3/01. Margit Olsson redovisar släkten 'Ehrencrona från Sunne och dess härstamning'. - 'Om brott och straff i Fryksdalen i forna tider' av Olof Hampus.

SLÄTTFORSKAREN. Södersläts Släkt & Hembygdsläktforskarförening (Skåne)

Nr 2/01. Fortsättning från nr 1: 'Strandningar och sjöolyckor vid Skanör och Falsterbo' åren 1837-59, av Bengt Bergendorff. Ett flertal segel-

fartyg (namngivna) strandade årligen på Fals-terbo rev.

SÖDERTÄLJE-PROBANDEN. Södertälje Släktförening

Nr 140 Sept. 01. 17 st gravhällar i koret i S:t Ragnhilds kyrka i Södertälje beskrivs med uppgifter om resp. begravdas familjer mm, från 16-1700-talen.

TROLLHÄTTEBYGDENS SLÄKTFORSK.

Nr 3/01. Bertil Ihage berättar om de många 'Gästgiverier i Göta Älvdalen / Hullsjö bo' som har funnits och illustrerar med en karta. - En historisk redogörelse 'Angående vissa gårdars ägoförhållanden vid Hunneberg' av Lars Lindqvist.

Nr 4/01. Kopparstickaren Christian Forsell, 1777-1852, från Helsingborg blev en mycket skicklig gravör och avbildade bl a en västgötknalle redan 1835. En ättling är operasångaren John Forsell. - 'Forshems kyrka', dess gamla historia från medeltiden berättas av Lars Lindqvist i en lång artikel. - Anna-Lisa Berglund har skrivit av 'Kongl. Collegii Medici Kungörelse om sådane ämnen til föda i Hungers-nöd, som inom Riket lätteligen kunna af menige Man anskaffas' från 1784.

VÄRMLANDS ANOR. Värmlands Släktforskarförening

Nr 3/01. Föredrag av Håkan Axelsson från släktf.dagarna 1999 i Karlstad 'Äldre företagsarkiv som personhistorisk källa'. Förteckning över företagsarkiv kan man söka på Internet i Nationella Arkivdatabasen (NAD). Här kan man hitta bruksräkenskaper och t ex bruksarbetarnas avräkningsböcker, som speglar den enskildes ekonomi. - Sven Anders Björklund berättar i en lång artikel om 'Min farfar och hans släkt'. Flera generationer, från torpare till framgångsrika redare (med ekonomiska felsatsningar). - Lars-Gunnar Sander är entusiastisk över Anbytarforum på Internet www.genealogi.se, men framför även några kritiska synpunkter.

VÄSTGÖTAGENEALOGEN. Västgöta Genealogiska Förening

Nr 3 Aug 01. Numret ägnas släktforskardagarna i Borås och dess tema: 'Från gårdfarihandel till postorder'. - 'Sjuhärad och knallehandels framväxt' av Marie Sverker - 'Sven Erikson och hans mor' av Johannes Sundblad (från 1913). S. Erikson (1801-1866) blev framgångsrik vävnadsförläggare och fabrikör. - 'Gammal västgötaknalle berättar' (från 1932) samt 'Heminindustrin i södra Västergötland' (från 1919) av Axel Henriksson - 'Toarpsknallar' av Mariana Buller. Knallarna idkade handel inte bara med textilier, utan även med knivar, rakknivar, yxor, hästskor och spik. - 'Carl Sjölander, knalle från Sexdrega' (reste på Uppland) samt 'Algot Johansson, en förgrundsgestalt inom svensk tekoindustri' av Ingemar Hergren, Ulricehamn. 'Säg Algots-det räcker' blev en slogan! - 'Joflo, välkänt varumärke och konfektionsföretag' av Ulla Hökås, Ljushult.

ÅDALINGEN. Ådalens Släktforskarför. (Ångermanland)

Nr 3/01. 'Tjäder - en ångermanländsk smedsläkt med vallonskt påbrå'. Slakten utreds av

Gränt Wallin. Vallonen Colas Grenier (Garnej, Garney) invandrade 1633. Hans son Mickel (Mikael) tog namnet Tjäder och blev anfader till en stor smedsläkt vid järnbruket.

ÄTTLINGEN. Skövde Släktforskarförening Nr 2/01. Med anl. av Skövde stads 600-årsjubileum handlar numret om Sankta Elin (Helena), stadens skyddshelgon, helgonförklarad redan 1164. Författare är Göran Lundh och Bo Carlsson.

ÖCKERÖÖARNAS Släktforskarförening Nr 2/01. Henrik Karlsson, Varberg, redogör ingående för sin forskning om Öckerö-slakten Utbults härstamning. Skepparen Anders Andersson Utbult (1724-1781) kom från Torås i Vallda sn, Halland. Men hans far i sin tur var från gården Ubbhult 1, Fjärås sn.

ÖGF-LÖVET. Östgöta Gen. Förening

Nr 66 Sept. 01. Föreningen har blivit 50 år under år 2000. Göran Lindahl tecknar mänskorna bakom föreningens utveckling. - Christer Gustavsson skriver om Tove Janssons (1914-2001) östgöta-rötter.

NYA MEDLEMMAR i GRS

Andersson, Eva	Kungsladugårdsgatan 113, 414 76 Göteborg	031-242363
Brenner, Philip	Ålandsgatan 3, 411 32 Göteborg	031-162128
Carlgren, Lars-Åke	Valsarevägen 40, 684 31 Munkfors	
Hansson, Torsten	Kallebäcksvägen 11 A, 412 75 Göteborg	031-404197
Karlsson, Karl-Olof	Karl Gustavsgatan 50, 411 31 Göteborg	073-9917624
Krantz, Birgitta	Humlekärret 73, 427 36 Billdal	031-912027
Kristensson, Lilian o. Torbjörn	Klimatgatan 75, 418 40 Göteborg	031-532395
Ladestam, Ann-Charlotte	Studiegången 7 -255, 416 81 Göteborg	031-3304716
Lööf, Marianne	Södra Vägen 95, 412 63 Göteborg	031-405751
Richardson, Lennart	Morkullesträcket 153, 433 49 Partille	031-445567
Rosander, Göran m.fam	Torrekullevägen 34, 439 36 Onsala	0300-62134

Välkomna !

Vid årsskiftet var vi - 412 - medlemmar i föreningen.

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING

Vid definitiv eftersändning
retur med nya adressen till:

GöteborgsRegionens
Släktforskare
Erik Dahlbergsgatan 36 B
411 26 Göteborg

B FÖRENINGSG-
BREV

Sverige

Porto betalt

Forska med GRS datorer !

CD-Emigranten 1-2/2001

Sveriges dödbok 1950 - 1999

Svenskt Biografiskt Lexikon A - Rettig (29 band)

Söder-skivan, om Södermalm, Stockholm

Klara-skivan, om Klara förs. Stockholm

Register till SLÄKT och HÄVD 1950-1999

Föreningen SLÄKTDATAs kyrkoboksregister över födda, vigde och döda

Nästa nummer av Västanbladet utkommer i början av april 2002

och har manusstopp den 11 mars.

Tveka inte ! Såväl korta som längre manus och forskningsresultat mottages för publicering. Gärna även små anekdoter o.d.

Låt oss också få ta del av Dina synpunkter på tidningen.

GöteborgsRegionens Släktforskare

BIBLIOTEK och EXPEDITION

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg

har öppet

tisdagar kl 10.00 - 14.00

torsdagar kl 10.00 - 14.00 (då torsdagsgruppen har sin verksamhet)

sa^mt **1 timma före varje föreningsmöte** på Erik Dahlbergsgatan.

Tel. 031-13 12 26 www.genealogi.se/grs.htm Postgiro 24 23 85 - 3